

KOPŠANAS ROKAS- GRĀMATA

No vienas puses, pilsētas mēbeļu izstrādājumu ilgmūžība un noturīgais skaistums slēpjas izturīgos un kvalitatīvos materiālos no otras – regulāra kopšana. Produkti, kas ir pakļauti ekstremāliem laikapstākļiem un tiek intensīvi izmantoti mēdz sasmērēties un laika gaitā izbalēt.

Lai saglabātu pilsētas mēbeļu augstās kvalitātes īpašības, produktiem ir nepieciešama regulāra apkope. Ikgadēja produktu apkope pavasarī saglabā izstrādājumus skaistus un pagarina izstrādājuma kalpošanas laiku par vairākiem gadiem.

Šajā kopšana rokasgrāmatā ir aprakstīts, kā veikt āra labiekārtojuma elementu koka un metāla virsmu apkopi:

1. Koka virsmas

- 1.1 Tropu koks
- 1.2 Termiski apstrādāts osis
- 1.3 Krāsota priede

2. Metāla virsmas

- 2.1 Nerūsējošā tērauda virsmas
- 2.2 Karsti cinkota tērauda virsmas
- 2.3 cor-ten tērauda virsmas

3. Karsti cinkoti virsmu pārklājumi

- 3.1 Pulverkrāsotas virsmas
- 3.2 Pret grafīti lakas pārklājums

1. Koka virsmas

Koksne ir dzīvs materiāls, kas reaģē uz laikapstākļiem un laika gaitā maina savu izskatu. Ja vēlaties saglabāt oriģinālo koksnes krāsu un izskatu daudzus gadus, iesakām regulāri veikt koka virsmu vieglu kopšanu. Faktiskais nepieciešamais apkopes biežums lielā mērā ir atkarīgs no mēbeļu atrašanās vietas, bet vidēji apkopi vajadzētu veikt reizi gadā pavasarī. Izlaižot kārtējo apkopi, koksnes sākotnējais tonis izzūd un laika gaitā kļūst pelēks. Tas svarīgi zināt, ka koka toņa izbalēšana netiek uzskatīta par kvalitātes trūkumu.

1.1 Tropu koks

Tropu koksne bieži vien ir vēlamais āra koksnes materiāls tās kvalitātes, izturības un stabilitātes dēļ. Papildus tā izturībai un kvalitātei, tropiskajam kokam ir ļoti unikāls izskats. Neapstrādāts tropiskais koks ir svaigi gaiši brūns ar maigi rozā nokrāsu. Laika gaitā, tropiskā koka nokrāsa mainās uz sudrabaini pelēku. Tropu koksnei ir ļoti blīva struktūra. Augstā blīvuma dēļ tropu koksne neabsorbē eļļu, bet paliek uz koka virsmas, kas nozīmē, ka uz virsmas uzklātā eļļa nodilst nevienmērīgi. Šī iemesla dēļ mēs tropu koksni neeļļojam, bet piedāvājam to dabīgā veidā.

Mūsu izvēlētā tropiskā koksne vienmēr ir marķēta ar **FSC**.

Relatīvi tropu koksnei nav nepieciešama apkope. Lai saglabātu koka estētiskās īpašības, pietiek ar virsmas notīrīšanu no netīrumiem vismaz reizi gadā.

Virsmas attīrīšana no netīrumiem

Vismaz reizi gadā, vēlams pavasarī, nomazgājiet koka virsmu ar tīru tekošu ūdeni izmantojot sūkli, nepieciešamības gadījumā, izmantojiet ziepjūdeni vai maigu mazgāšanas līdzekli.

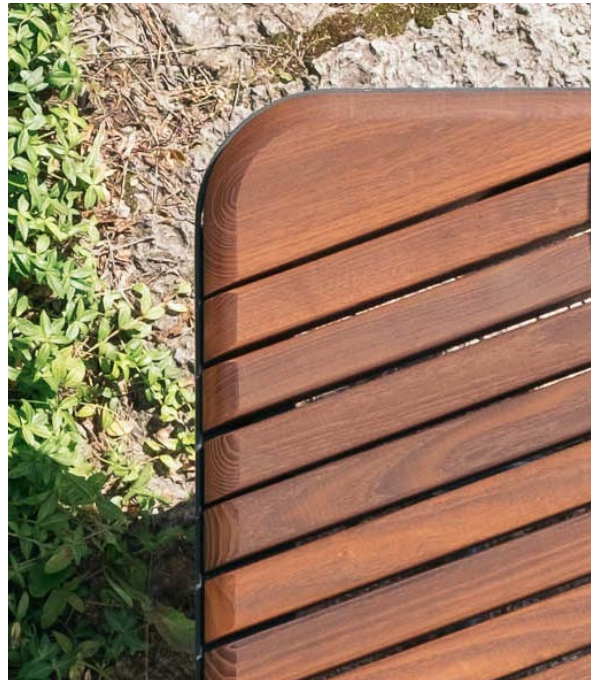
Nepieciešamie priekšmeti:

- Mazgāšanas līdzeklis (ziepjūdens vai maigs mazgāšanas līdzeklis)
- Tekošs ūdens
- Tīrīšanas lupatiņa, sūklis vai birste

1.2 Termiski apstrādāts oša

Termiski apstrādātā oša lieliskums slēpjas tā izturībā, skaistumā, dimensionālajā stabilitātē, tā ir videi draudzīga un kvalitatīva koksne. Termiskā apstrāde ir datora vadīts koksnes sildīšanas process. Procedūra maina koksnes šūnu struktūru – no koksnes tiek izvadīts mitrums, baktērijas un kābes. Šāda ar uzturvielām nabadzīga koksne nav piemērota sēnīšu, puves un pelējuma augšanai. Viss process nesatur ķīmiskas vielas un ir ļoti draudzīgs videi. Termiskās apstrādes laikā koksnes struktūra mainās visā garumā un materiāla biezumā, rezultātā koka raksturīgā brūnā krāsa ir arī iekšpusē. Termiski apstrādātā oša tonis ir tumši brūns.

Lai saglabātu termiski apstrādātā oša svaigo izskatu, iesakām reizi gadā pavasarī koksni tīrīt un eļļot.

KOPŠANAS SOĻI:

1. Virsmas attīrīšana no netīrumiem

Lai rezultāts būtu vienmērīgs un skaists, koka virsmai ir jābūt notīrītai pirms eļļas uzklāšanas. Tīrīšanai ir piemērots maigs mazgāšanas līdzeklis. Nomazgāto koka virsmu noskalojiet ar tekošu ūdeni.

Nepieciešamie rīki:

- Mazgāšanas līdzeklis (ziepjūdens vai maigs mazgāšanas līdzeklis)
- Tekošs ūdens
- Tīrīšanas lupatiņa, sūklis vai birste
- Smilšpapīrs, raupjums P120

Pēc tīrīšanas ļaujiet virsmai nožūt no dažām stundām līdz 1 dienai (atkarībā no laikapstākļiem), pēc tam turpiniet ar eļļošanu.

2. Virsmas eļļošana

Rūpīgi samaisiet eļļu, lai visi komponenti būtu labi sajaukti pirms tās uzklāšanas. Uzklājiet eļļu uz koka virsmas ar tīru sūkli vai vilnas audumu. Izvairieties no pārāk daudz eļļas uzklāšanas. Lai iegūtu vienmērīgu rezultātu, noņemiet lieko eļļu no eļļotās virsmas ar sausu drānu. Nekavējoties notīriet eļļas traipus no metāla virsmām ar sausu lupatiņu. Noņemiet nožuvušus eļļas traipus no metāla virsmas ir gandrīz neiespējami.

Nepieciešamie rīki:

- Osmo eļļa 010 vai Tikkurila Valtti Kaluste- un Terassiöljy, tonis: brūns
- Sūklis vai vilnas lupatiņa eļļas uzklāšanai

Pirms lietošanas ļaujiet virsmai nožūt vismaz 4 stundas.

Tarba apstākļi:

Apkopē izmantojamās eļļas uzklāšanas un žūšanas laikā ir būtiski ievērot sekojošo:

- gaisa temperatūra vismaz +5°C;
- relatīvajam gaisa mitrumam jābūt zem 80%;
- eļļošanu nedrīkst veikt lietus laikā vai tiešos saules staros.

1.3 Krāsota priede

Neatkarīgi no krāsas veida vai toņa, krāsotas priedes koksnei arī ir nepieciešama virsmas apkope. Krāsotas priedes stāvoklis būtu jānovērtē un apkope būtu jāveic vismaz reizi gadā.

KOPŠANAS SOĻI:

1. Virsmas tīrīšana no netīrumiem

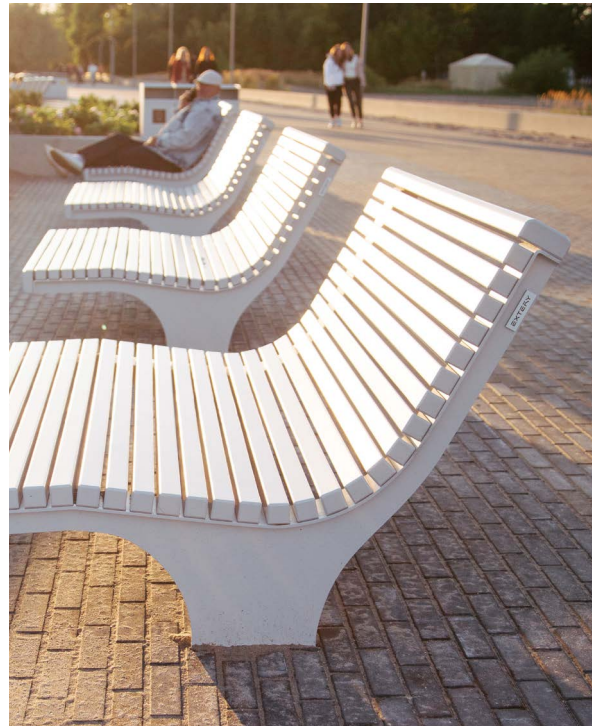
Vismaz reizi gadā, vēlams pavasarī, krāsoto virsmu nomazgā ar tīru tekošu ūdeni izmantojot sūkli un, ja nepieciešams, izmantojiet ziepjūdeni vai maigu mazgāšanas līdzekli.

Lai noņemtu vandāļu radītos **krāsojumus un grafiti**, izmantojiet spēcīgu tīrīšanas līdzekli. Ja šī metode nav pietiekama vai sabojā krāsoto virsmu, iesakām turpināt, kā aprakstīts solī Nr. 2.

2. Bojājumu labošana

Koksnes krāsojuma bojājumi, kas tika konstatēti novērtēšanas laikā, ir jānovērš, lai izvairītos no puves kokā. Rīkojieties šādi:

- Bojāto vietu vienmērīgi nokasiet ar skrāpi vai smilšpapīru. Ieteicamā cietība P180–220.
- Notīriet apstrādāto vietu no putekļiem ar ūdeni un sūkli, izmantojiet ziepjūdeni, ja nepieciešams. Noskalojiet un ļaujiet virsmai pilnībā nožūt.
- Pirms krāsošanas atklāto koka virsmu apstrādāt ar koksnes konservantu impregnēšanas līdzekli. Ļaujiet tam nožūt. Koksne noslēgtais mitrums var izraisīt puvi.
- Pārklājiet bojāto un apstrādāto vietu ar piemērotu āra krāsu koksnei. Ja nepieciešams, uzklājiet 2 krāsas slāņus. Ļaujiet pirmajam krāsas slānim rūpīgi nožūt pirms uzklājiet otro krāsas slāni.

* **Krāsu uzklāj ar otu vai pistoli.**

Svarīgi zināt, pirms krāsošanas:

- Pirms krāsas uzklāšanas rūpīgi samaisiet krāsu.
- Apkārtējā gaisa temperatūrai jābūt vismaz +5 grādiem un gaisa mitrumam zem 80%.
- Krāsošanas laikā jāizvairās no tiešiem saules stariem, jo tiešos saules staros žūšana notiek ātri, kā rezultātā, cieš krāsas slāņa noturība.

2. Metāla virsmas

Apkopes biežums: vismaz reizi gadā.

Veicot apkopi metāla virsmām, sākotnēji veiciet vizuālu novērtējumu un pārbaudiet iepriekš:

- Vai ir vaļīgas vai atvienojušās detaļas. Ja nepieciešams, pievelciet stiprinājumus.
- Vai izstrādājumam ir kādi būtiski bojājumi. Ja nepieciešams, lūdziet ražotājam rezerves daļas.
- Apkopes laikā pārliedzinieties, ka gaisa temperatūra ir no +5 līdz +35 grādiem.

2.1 Nerūsējošā tērauda virsmas

Nerūsējošais tērauds ir ārkārtīgi izturīgs un tam ir lieliskas īpašības. Neskatoties uz ļoti labajām īpašībām, arī nerūsējošam tēraudam ir nepieciešama regulāra apkope, vismaz reizi gadā.

KOPŠANAS SOĻI:

1. Vizuāla pārbaude un novērtēšana

Novērtējiet izstrādājuma virsmas stāvokli un pārbaudiet stiprinājumus. Ja nepieciešams, nostipriniet.

2. Nerūsējošā tērauda virsmas attīrīšana no netīrumiem

- Putekļu un netīrumu noņemšanai izmantojiet ziepjūdeni vai maigu mazgāšanas līdzekli. Noskalo ar tīru tekošu ūdeni.
- Nopietnu traipu noņemšanai izmantojiet esošos sadzīves tīrīšanas līdzekļus. Noskalo virsmu ar tīru tekošu ūdeni.

- Tauku un eļļas traipu noņemšanai izmantot uz spirta bāzes veidotus tīrīšanas līdzekļus. Noskalojiet virsmu ar tīru tekošu ūdeni.
- Ja produkta virsma ir saķēpāta ar krāsu vai grafīti, izmantojiet īpašus grafīti noņemšanas rīkus.

Izvairieties no: Abrazīvām rūpnieciskām ķīmiskām vielām un/vai sālsskābes ķīmikālijām (HCl).

2.2 Karsti cinkota tērauda virsmas

Karsti cinkotais tērauds ir ļoti izturīgs un piemērots āra apstākļiem. Tērauda karstā cinkošana ir process, kurā izstrādājumi tiek pārklāti ar cinka slāni. Nebojātā cinkotā virsma garantē izstrādājumam pret rūsu aizsardzību daudzus gadus. Cinkam reaģējot ar skābekli gaisā, veidojas cinka oksīds, kas reaģē ar ūdens molekulām gaisā, veidojot cinka hidroksīdu. Cinka hidroksīds reakcija ar oglekļa dioksīdu rada necaurlaidīgu, ļoti noturīgu un nešķīstošu blāvi pelēku cinka karbonāta slāni, kas pasargā to no korozijas. Lai karsti cinkotas virsmas ilgstoši saglabātos izturīgas un skaistas, nepieciešama regulāra virsmu kopšana vismaz reizi gadā.

KOPŠANAS SOĻI:

1. Vizuāla pārbaude un novērtēšana

Novērtējiet izstrādājuma virsmas stāvokli un pārbaudiet stiprinājumus. Ja nepieciešams, nostipriniet.

2. Karsti cinkota tērauda virsmas attīrīšanas no netīrumiem

- Putekļu un dubļu noņemšanai izmantojiet ziepjūdeni vai maigu mazgāšanas līdzekli. Noslauziet ar tīru tekošu ūdeni.
- Tauku un eļļas traipu noņemšanai izmantot uz spirta bāzes veidotus tīrīšanas līdzekļus. Noslauziet virsmu ar tīru tekošu ūdeni.
- Ja produkta virsma ir saķēpāta ar krāsu vai grafiti, izmantojiet īpašus grafiti noņemšanas rīkus.

Tīrot noteikti izvairieties no:

visa veida skrāpējumiem un abrazīviem, jo tie var sabojāt cinkoto virsmu un samazināt korozijas aizsardzību.

Svarīgi zināt: Pelēkbaltais oksīda slānis jeb baltā rūsa, kas veidojas uz virsmas, nav netīrumi vai defekts, kas obligāti jānoņem. Baltā rūsa nesabojā un nevājina izstrādājuma virsmu. Ja vēlaties, slāni var noņemt ar spiediena mazgāšanu.

2.3 Cor-ten tērauda virsmas

Cor-ten ir īpaši izturīgs konstrukciju tērauds ar izcilu izturību pret atmosfēras iedarbību. Cor-ten tērauds ir gandrīz tīrs oglekļa tērauds, kas ir tikai neliels daudzums legēts, lai uz tā virsmas izveidotos patīnas aizsargslānis izturībai pret laikaps-tākļiem. Patīnas slānis sākotnēji ir sarkanbrūns (rūsai līdzīgs tonis), laika gaitā kļūstot tumšāks. Rūpnieciskā un agresīvākā vidē patīna uz tērauda veidojas ātrāk un kļūst tumšāka nekā tīrā lauku vidē. Tomēr aizsargājošais patīnas slānis nevar izveidoties, ja tērauda virsma ir pastāvīgi mitra vai netīra. Virsmu uzturēšanai tīrībā bieži vien pietiek tikai ar lietu.

KOPŠANAS SOĻI:

1. Vizuāla pārbaude un novērtēšana

Novērtējiet izstrādājuma virsmas stāvokli un pārbaudiet stiprinājumus. Ja nepieciešams, pievelciet tos.

2. Cor-ten tērauda virsmas attīrīšana no netīrumiem

Visus netīrumus, kurus lietus ūdens nespēj nomazgāt, var notīrīt ar mīkstu birzti vai lupatiņu, vāju pH neitrālu ziepju vai mazgāšanas līdzekļa šķīdumu un ūdeni vai augstspiediena mazgāšanu (līdz 100 bāriem).

Rūpīgi noskalojiet no augšas uz leju, lai noņemtu visas ziepju atliekas.

Tīrīšanas laikā noteikti izvairieties no:

- Jebkāda veida skrāpjiem un abrazīviem līdzekļiem.
- Beršanas ar suku, apstrādes ar smilšpapīru vai citas mehāniskas apstrādes.
- Nav atļauts izmantot skābus vai sārmainus tīrīšanas līdzekļus.

3. Karsti cinkoti virsmu pārklājumi

Karsti cinkotajam tēraudam, kas pārklāts ar pulverkrāsu, ir visaugstākā izturība pret mitrumu un no tā izrietošo koroziju. Grafiti laka maina izstrādājuma virsmas ir viegli tīrāmas un ilgāk saglabā produkta sākotnējo izskatu. Lai gan pārklājumi ir paredzēti tērauda virsmas aizsardzībai, arī to virsmas ir nepieciešams tīrīt un kopt.

3.1 Pulverkrāsotas virsmas

Pulverkrāsojums nodrošina karsti cinkotajam tēraudam ilgu kalpošanas laiku aizsardzība pret koroziju un ilgāk saglabā izstrādājuma estētiskās īpašības. Lai produkti ar pulverkrāsojumu saglabātos skaisti pēc iespējas ilgāk, nepieciešama regulāra virsmas kopšana, vismaz reizi gadā.

KOPŠANAS SOĻI:

1. Vizuāla pārbaude un novērtēšana

Novērtējiet izstrādājuma virsmas stāvokli un pārbaudiet stiprinājumus. Ja nepieciešams, nostipriniet.

2. Pulverkrāsas virsmas attīrīšanas no netīrumiem

- Putekļu un dubļu noņemšanai izmantojiet ziepjūdeni vai maigu mazgāšanas līdzekli. Noslaukiet ar tīru tekošu ūdeni.
- Tauku un eļļas traipu noņemšanai izmantot uz spirta bāzes veidotus tīrīšanas līdzekļus. Noslaukiet virsmu ar tīru tekošu ūdeni.
- Krāsas vai grafiti notīrīšanai, izmantot īpašus grafiti noņemšanas instrumentus (piemēram: 3M GR1500) un mazgāt ar zemu spiediena strūklu. Esiet uzmanīgi ar grafiti noņemšanas līdzekli, nesabojājiet krāsas virsmu. Gadījumā, ja šī metode nedarbojas vai virsma ir bojāta, rīkojieties, kā aprakstīts 3. punktā.

3. Bojātām vai saskrāpētām virsmām

- Noskrāpējiet bojāto vietu ar tam paredzētu skrāpi vai noslīpējiet to gludu ar smilšpapīru. Ieteicamais izmantojamais smilšpapīrs – P180–220.
- Noslīpēto vietu notīriet no putekļiem ar ūdeni un sūkli, ja nepieciešams, izmantojiet ziepjūdeni. Noslaukiet un ļaujiet virsmai pilnībā nožūt.
- Uz sausas un tīras apstrādātās virsmas uzklāt pietiekamu daudzumu piemērota toņa āra krāsas. Ja nepieciešams, uzklājiet krāsu divos slāņos. Pirms otrās krāsas kārtas uzklāšanas ļaujiet pirmajai krāsas kārtai rūpīgi nožūt. Pārliedziniet, ka krāsojamā virsma ir sausa.

Krāsu uzklāt ar otiņu vai pistoli.

3.2 Pret grafiti lakas pārklājums

Kā blakusparādība, laka piešķir spīdumu, līdz ar to gatavā produkta virsma nav matēta, neatkarīgi no izvēlētajā pulverkrāsas veida. Lakošanas process ar pret grafiti līdzekli ir līdzīgs pulverkrāsošanai. Laka ir uz poliuretāna bāzes, un tās apstrādes procesā izdalās inhibējoša viela. Šis risinājums ir izstrādāts, lai ļautu viegli un ātri noņemt lielāko daļu grafiti, un tas ir ieteicams vietās, kur ir prasības pēc aizsardzības pret grafiti.

Tipiski lietojumi ir, piemēram, produkti, ko izmanto vilcienos, tramvajos un autobusos, autobusu nojumes, skolu mēbelēs un iekārtās, parku un pilsētas mēbelēs, dārza mēbelēs, ceļa zīmēs, dārzos un sabiedriskās ēkās.

Norādījumi dažādu veidu netīrumu noņemšanai no antigrafiti lakas:

Netīrumi	Tīrīšanas līdzeklis
Emaljas izsmidzināma krāsa	90% denaturēts spirts, acetons, trihloretilēns.
Ūdens bāzes marķieris	Berzēt ar tīru drānu.
Uz alkohola bāzes marķieris	90% denaturēts spirts, 1:1 denaturēta spirta un šķīdinātāja maisījums, acetons, trihloretilēns, tetrahloretilēns.
Lūpu krāsa	Berzēt ar tīru drānu.
Apavu krēms	Berzēt ar tīru drānu.

